

HORIZONTAL FACILITY ZA ЗАПАДНИ БАЛКАН И ТУРСКУ

МЕХАНИЗАМ ЗА КООРДИНАЦИЈУ ЕКСПЕРТИЗА

Оснаживање правде

Сузбијање корупције, привредног криминала и прања новца

Борба против дискриминације и
заштита права осетљивих група

Промовисање и заштита слободе изражавања и слободе медија

Механизам за координацију експертиза

Суфинансира
Европска унија

ЕВРОПСКА УНИЈА

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Суфинансира и спроводи
Савет Европе

Програм *Horizontal Facility* је заједничка иницијатива Европске уније и Савета Европе, која има за циљ пружање подршке корисницима на Западном Балкану и Турској, како би остварили своје реформске агенде и ускладили се са европским стандардима у областима људских права, владавине права и демократије, што је приоритет у процесу проширења ЕУ.

Програм, који тече од 2016. године, заснован је на већ оствареним резултатима програма, у кључним областима: оснаживање правде, сузбијање корупције, привредног криминала и прања новца, борба против дискриминације и заштита права осетљивих група (укључујући ЛГБТИ особе, мањине и Роме) и промовисање и заштита слободе изражавања и слободе медија.

Horizontal Facility подржава своје кориснике кроз примену приступа који укључује две компоненте:

- ▶ техничку сарадњу, прилагођену потребама сваког корисника ради унапређења усклађености са европским стандардима и
- ▶ пружање *ad hoc* савета и експертизе, као одговор на захтеве корисника за законодавном анализом и са њом повезаном подршком, кроз **Механизам за координацију експертиза (ЕЦМ)**.

ШТА ЈЕ МЕХАНИЗАМ ЗА КООРДИНАЦИЈУ ЕКСПЕРТИЗА?

Механизам за координацију експертиза (ЕЦМ) је инструмент помоћу кога Савет Европе пружа законодавну експертизу и савете у погледу креирања секторских политика, одговарајући тако на захтеве које поднесу корисници. Део је програма *Horizontal Facility* за Западни Балкан и Турску (у даљем тексту: *Horizontal Facility*).

КОЈА ЈЕ ОБЛАСТ ДЕЛОВАЊА МЕХАНИЗМА ЗА КООРДИНАЦИЈУ ЕКСПЕРТИЗА?

Механизам обухвата стручне савете о питањима која се односе на законодавство и јавне политике, укључујући и оцену усклађености прописа и стратешких докумената са стандардима Савета Европе, у следећим областима:

- ▶ оснаживање правде
- ▶ сузбијање корупције, привредног криминала и прања новца
- ▶ борба против дискриминације и заштита права осетљивих група
- ▶ слобода изражавања и слобода медија
- ▶ уставна питања која спадају у надлежност Европске комисије за демократију путем закона (познатије као Венецијанска комисија).

КО МОЖЕ ДА ПОДНЕСЕ ЗАХТЕВ ЗА ДОБИЈАЊЕ СТРУЧНОГ МИШЉЕЊА У СКЛОПУ МЕХАНИЗМА ЗА КООРДИНАЦИЈУ ЕКСПЕРТИЗА?

■ Чланови и чланице влада, председник/председница парламента, шефови или шефице парламентарних комитета, институције омбудсмана или независне државне институције корисника програма *Horizontal Facility*, могу да поднесу захтев за стручно мишљење у склопу Механизма за координацију експертиза.

■ Осим тога, када је реч о питањима која спадају у област надлежности Венецијанске комисије, захтев за пружање помоћи у оквиру Механизма такође могу да поднесу и Европска унија, као и органи Савета Европе (нпр. генерални секретар, Комитет министара, Парламентарна скупштина и Конгрес локалних и регионалних власти). Поред тога, уставни судови корисница програма могу поднети захтеве за издавање *amicus curiae* упутстава Венецијанске комисије.

КАКО СЕ ФОРМУЛИШЕ И ПОДНОСИ ЗАХТЕВ?

■ Захтеви се могу поднети писмом, електронском поштом или факсом генералном секретару/генералној секретарки Савета Европе. Захтеви који се односе на експертску помоћ Венецијанске комисије могу се упутити директно председнику/председници Венецијанске комисије.

■ Пожељно је да захтеви садрже што је могуће више детаља, укључујући назив и врсту законског прописа или документа јавне политике за који се тражи експертска помоћ, разлоге због којих се тражи експертиза или због којих се мења законски пропис или јавна политика, као и предвиђени временски оквир за доношење новог законског прописа или стратешко-политичког документа (односно за измене и допуне постојећег), по добијању тражене експертизе.

■ По пријему, захтеве ће обрадити надлежна тела Савета Европе. Иако Савет Европе настоји да што пре пружи тражену експертску помоћ, конкретни временски оквир утврђује се у договору са органима који поднесу захтев.

КОЈИ СУ КРИТЕРИЈУМИ ЗА ОДОБРАВАЊЕ ЗАХТЕВА?

■ Захтев поднесен у оквиру Механизма за координацију експертиза мора да испуни сваки од следећих критеријума:

- ▶ захтев мора да поднесе нека од институција споменутих у претходном делу
- ▶ захтев мора да буде из области експертизе Савета Европе
- ▶ захтев мора да се односи на једну од следећих тематских области: оснаживање правде, сузбијање корупције, привредног криминала и прања новца, борба против дискриминације и заштита права осетљивих група и слобода изражавања и слобода медија
- ▶ захтев може да се односи на питања која спадају у надлежност Венецијанске комисије
- ▶ захтев не може бити поднесен у склопу једног од текућих *Horizontal Facility* пројеката

КОМЕ ТРЕБА УПУТИТИ ЗАХТЕВ?

■ Захтеви у оквиру Механизма за координацију експертиза могу се послати писмом, електронском поштом или факсом генералном секретару/генералној секретарки Савета Европе:

- ▶ Генерални секретар Савета Европе
Савет Европе
Ф-67075 Стразбур Cedex, Француска – Телефакс: + 33 3 88 41 27 99
Веб-страница: www.coe.int/en/web/secretary-general/private-office

■ Захтеви у оквиру Механизма за координацију експертиза који подразумевају експертизу Венецијанске комисије могу се послати писмом, електронском поштом или факсом и председнику/председници Венецијанске комисије:

- ▶ Председник Венецијанске комисије
Савет Европе
67075 Стразбур Cedex, Француска – Факс: +33 3 88 41 37 38
Мејл: venice@coe.int

Примери пружене подршке у оквиру Механизма за координацију експертиза и остварени резултати

- ▶ У складу са **мишљењем** Венецијанске комисије о нацрту Закона о финализацији транзиционих процеса имовине и са захтевима члана 1 Протокола 1 Европске конвенције о људским правима, парламент **Албаније** је усвојио закон у априлу 2020. године, ефективно решавајући преостале проблеме у вези са имовинским правима на пољопривредном земљишту и питањима регистрације.
- ▶ Венецијанска комисија је у **Мишљењу** на Нацрт закона о изменама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком већу **Босне и Херцеговине** дала више препорука надлежним органима у вези са новим одредбама и позвала их да одредбе Нацрта закона учине прецизнијим.
- ▶ Министар правде је затражио **мишљење** на нацрт ревидираних измена и допуна Закона о Тужилачком савету **Косова**. У накнадној одлуци Венецијанске комисије истакнуто је да ревидирани амандмани представљају јасан и значајан напредак у поређењу са првобитним нацртом амандмана. Као резултат, Закон бр. 08/Л-136 о изменама и допунама Закона бр. 06/Л-056 о Тужилачком савету Косова је усвојен 14. априла 2022. године.
- ▶ Следом препорука које произлазе из **хитног мишљења** Венецијанске комисије на Нацрт измена и допуна Закона о Судском савету и судијама, министар правде **Црне Горе** је затражио **накнадно мишљење** на ревидирани Нацрт измена и допуна Закона о Судском савету и судијама. Накнадна експертиза је потврдила укупну позитивну оцену нацрта закона и поздравила новоунете измене.
- ▶ У **Северној Македонији**, Венецијанска комисија је дала **мишљење** о Нацрту закона о ванредном стању, истичући да нацрт закона испуњава већину централних захтева које је Венецијанска комисија поставила у својим претходним мишљењима и извештајима. Венецијанска комисија је такође поздравила нацрт закона, који је предложио разумну равнотежу овлашћења у случају ванредног стања и предвидео заштитне мере које ограничавају изузетна овлашћења Владе, чиме се дефинишу решења за области које нису регулисане Уставом.
- ▶ **Правну експертизу** за нацрт Закона о родној равноправности **Србије** обезбедило је Одељење за родну равноправност Савета Европе. Након ревизије Нацрта закона, пружена је накнадна правна експертиза у којој се оцењује у којој мери су претходне препоруке узете у обзир у ревидираном нацрту, али и анализирају нове одредбе засноване на стандардима родне равноправности Савета Европе и моделима закона. Закон о родној равноправности Србије, који је први закон који се на систематски начин бави питањем родне равноправности у Србији, ступио је на снагу 1. јуна 2021. године, а у текст Закона је уграђен део препорука Савета Европе.

ВИШЕ ИНФОРМАЦИЈА

Координациони тим програма *Horizontal Facility*
Директорат за координацију програма
Савет Европе
Avenue de l'Europe F-67075 Strazbur Cedex, Француска
Tel. +33 (0)3 88 41 20 00
Мејл: Horizontal.Facility@coe.int

Заједнички програм Европске уније и Савета Европе „*Horizontal Facility* за Западни Балкан и Турску“ (*Horizontal Facility III*) је иницијатива за сарадњу, која траје од 2023. до 2026. године. У оквиру програма активности ће се спроводити у Албанији, Босни и Херцеговини, на Косову*, у Црној Гори, Северној Македонији, Србији и Турској. Под окриљем програма се пружа подршка корисницима у испуњавању реформских агенди у областима људских права, владавине права и демократије и усклађивању са европским стандардима, што је приоритет у процесу проширења ЕУ.

**Овај назив је без прејудуцирања статуса и у складу је са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и мишљењем Међународног суда правде о Декларацији о независности Косова.*

Земље чланице Европске уније су одлучиле да удруже своја знања, ресурсе и судбине. Заједно су изградиле стабилно окружење, демократију и одрживи развој задржавајући културну разноликост, толеранцију и индивидуалне слободе. Европска унија је посвећена дељењу својих достигнућа и вредности са земљама и народима ван својих граница.

www.europa.eu

Савет Европе је водећа организација за људска права на континенту. Обухвата 46 држава, укључујући све чланице Европске уније. Све државе чланице Савета Европе потписале су Европску конвенцију о људским правима, споразум чији је циљ заштита људских права, демократије и владавине права. Европски суд за људска права надгледа примену Конвенције у државама чланицама.

www.coe.int

Суфинансира
Европска унија

ЕВРОПСКА УНИЈА

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Суфинансира и спроводи
Савет Европе